

ՄԱՏԵՆԱՇԱՐ „ՊԱՐՏԷԶ“ Ի — ԹԻԻ 7

Հրատարակիչ՝ Յ. ՄԱՐԱՇԵԱՆ

ՊԶՏԻԿ ԳԱԼՈՒՍ
ԵՒ
ՄԵԾ ԳԱԼՈՒՍ

Հեղինակ՝ ԱՆՏԷՐՍԸՆ
Հայացուց՝ Յ. Գ. ՓԱԼԱԳԱՇՅԱՆ

Հրատարակող՝ Թ. Գ. ՓԱԼԱԳԱՇՅԱՆ - ՓԼՈԿՏԻԿ

1939

839.815

Ա-58

-6 NOV 2011

ՄԱՏԵՆԱՇԱՐ „ՊԱՐՏԷԶ“ Ի—ԹԻԻ 7

839.815

Ա-58

Հրատարակիչ՝ Յ. ՄԱՐԱՇԼԵԱՆ

ՊԶՏԻԿ ԳԱԼՈՒՍ

ԵՒ

ՄԵԾ ԳԱԼՈՒՍ

Հեղինակ՝ ԱՆՏԵՐՍԸՆ

Հայացուց՝ Յ. Գ. ՓԱԼԱԳԱՇԵԱՆ

ՏՊԱՐԱՆ „ԹՈՎԱԲԱՍ“ ՓԼՈՎՏԻԿ

1939

1005 4001 8-

12 FEB 2013

1662

ՄԵԾ ԳԱԼՈՒՍՏ

— ԵՒ —

ՊԶՏԻԿ ԳԱԼՈՒՍՏ

Գիւղի մը մէջ՝ միեւնոյն անուներ կրող երկու
գիւղացիներ կ'ապրէին: Երկուքին ալ անուներ Գա-
լուստ էր: Բայց մէկն ունէր չորս ձի, միւսը միայն՝
մէկ ձի:

Իրարմէ զանազանելու համար այս երկուքը,
առաջինը կ'անուանէին Մեծ Գալուստ, թէև երկուքն
ալ մէկ հասակ ունէին, և երկրորդը, այսինքն մէկ
ձի ունեցողը՝ Պզտիկ Գալուստ:

Հիմա մտիկ ըրէք իրենց պատահածը:

Ամբողջ շաբաթը, Պզտիկ Գալուստ Մեծին հա-
մար կ'աշխատէր և երկիրը՝ կը ձերկէր արօրով, որուն
կը լծէր իր միակ ձին: Ասոր փոխարէն, Մեծ Գա-
լուստ Պզտիկին կ'օգնէր իր չորս ձիերով, բայց շա-
բաթը մէկ անգամ միայն, կիրակի օրեր:

Հուրա՛. անսնելու բան էր թէ այն ատեն Պզ-
տիկ Գալուստ ի՛նչպէս կը շաշեցնէր իր մարակը՝ խը-

587-92

բախուսելու համար իր հինգ ձիերը. որովհետեւ այն օրը իրենը կը նկատէր բոլոր ձիերը:

Կիրակի օր մը, օգը շատ գեղեցիկ էր. զանգակները ուժգին կը հնչէին, և մարդիկ խումբ խումբ, իրենց կիրակնօրեայ հագուստները հագած, և աղօթազրքերն իրենց թեւին տակ, եկեղեցի կ'երթային:

Երբ կ'անցնէին այն արտին քովէն՝ ուր Պալուստ Գալուստ արօրը կը վարէր իր հինգ ձիերով, իր ուրախութեան մէջ և ցուցամոյութեամբ, կրցածին չափ աւելի կ'աղմկէր իր մարակով, և բոլոր ուժով կը պոռար:

— Հի՛ւ, յառա՛ջ, իմ հինգ ձիերս:

— Ի՞նչ կըսես կոր, ընդմիջեց Մեծ Գալուստ — չե՞ս գիտեր որ այս հինգ ձիերէն մէկը միայն քուկդ է:

Երբ դարձեալ մարդ անցնիլ սկսաւ, Պալուստ Գալուստ մոռցաւ Մեծ Գալուստին պատուէրը, և նորէն պոռաց:

— Հի՛ւ, յառա՛ջ, իմ հինգ ձիերս:

— Կը խնդրեմ որ այս վերջինն ըլլայ, ըսաւ Մեծ Գալուստ: Եթէ անգամ մըն ալ ըսես այդ խօսքը, այնպիսի հարուած մը պիտի տամ քու ձիուդ գլխուն որ, չան սատակ պիտի ըլլայ: Այն ատեն բընաւ ձի չպիտի ունենաս:

— Հանդարտէ՛. ալ այդ խօսքը չպիտի ըսեմ, պատասխանեց Պալուստ Գալուստ:

Քիչ մը ետք, հարուստ գիւղացի մը կ'անցնէր, որ գլխովը բարեկամական նշան մը ըրաւ իրեն:

Պալուստ Գալուստ հարաապաւ և մտածեց որ իրեն համար մեծ պատիւ մը պիտի ըլլայ, եթէ այս գիւղացին կարծէ թէ, արօրին ըծուած հինգ ձիերը իրեն կը պատկանին:

Նորէն չաչեցուց մարակը, միւս անգամներէն աւելի ուժով պոռալով:

— Հի՛ւ, յառա՛ջ, իմ հինգ ձիերս:

— Քեզի պիտի սորվեցնեմ քու ձիերուդ հի՛ւ ըսելը:

— Եւ բա՛ մը առնելով, այնպիսի հարուած մը տուաւ Պալուստին ձիուն գլխուն որ, խեղճ կենդանին գետին առապալեցաւ և մահը վայրկեանապէս եղաւ:

— Ո՛ւհ, ո՛ւհ, սկսաւ լալ Պալուստ, ա՛լ ձի չունիմ. հիմա ի՞նչ պիտի ընեմ:

Բայց շուտով ինքզինքին եկաւ և մտածեց որ, պէտք չէր ամէն բան կորսնցնել: Հանեց կենդանիին մորթը, հովին դէմ աղէկ մը չորցուց զայն, պարկի մը մէջ դրաւ, կոնակը զարկաւ և դէպ ի քաղաք ճամբայ ելաւ՝ իր ձիուն մորթը ծախելու համար:

Ճամբան երկար էր. ընդարձակ և մութ անտառէ մը պիտի անցնէր: Երբ անտառը մտաւ, ուրուսապէս մը պայթեցաւ որ երկինքը խաւարեցուց և Պալուստ բոլորովին մոլորեցաւ: Երբ վերջապէս վերջսին գտաւ ճամբան, արդէն շատ ուշ էր: Չէր կըրնար, գիշեր չեղած, քաղաք հասնիլ, ո՛չ ալ տուն վերադառնալ:

Գիշ մը հեռուն, աղարակի մը մէջ, մեծ տուն մը տեսաւ: Փեղկերը գոց էին. բայց ճեղքերէն լսյա՛ կ'երևէր:

— Անշուշտ ա՛յո գիշերուան համար պտոկելու տեղ մը կուտան ինձ, մտածեց և գնաց դուռը զարկաւ:

Գիւղացի կին մը, որ տանախրուհին էր, բացաւ դուռը: Գալուստ իր խնդիրքը ըրաւ, բայց կինը մերժեց զինքը ներս առնել, յայտնելով թէ իր ամուսինը տունը չէր, և թէ՛ անոր բացակայութեանը չէր կրնար օտար մարդ ներս առնել:

— Ուրեմն դո՛ւրսը պիտի մնամ, ըսաւ Պզտիկ Գալուստ:

Գիւղացի կինը, առանց պատասխանելու, դուռը երեսին դոցեց:

Տանը մօտերը կալսրայ (ցորեն ծեծելու տեղ) մը կար, և անոր դիմաց սայլատուն մը՝ յարդով ծածկընւած առփարակ տանիքով մը:

— Ես հիմա հոն կ'ելլեմ, ըսաւ Գալուստ ինքնիրեն. ասիկա գետինը պտոկելէն աղէկ է, և մանաւանդ այդ յարդը աղուոր անկողին մը պիտի ըլլայ ինծի համար: Տանիքին վրայ զոյգ մը արագիլներ լոյն դրած են, բայց կը յուսամ որ, եթէ զիրենք անհանգիստ չընեն, քնացած ատենս չպիտի գան կըտուցի հարուածներ տալու ինծի:

Ըսելն և ընելը մէկ եղաւ: Տանիքին վրայ ելաւ, կառուի մը պէս ինքն իր վրայ դառնալէ յետոյ, տեղաւորուեցաւ՝ գիշերը հոն անցընելու համար:

Բայց տեսաւ որ տանը փեղկերը վերի կողմէն շատ կարճ էին, և իր դանուած սեղէն կը անսնէր ամէն ինչ որ տեղի կ'աւնենար գետնայարկի մեծ սենեակին մէջ:

Գիւղացիկ փողոցով մը ծածկուած սեղան մը կար հոն, որուն վրայ դրուած էր պնակ մը խորոված միս, հիանալի ձուկ մը և շիշ մը զինի:

Սեղան նստած էին գիւղացի կինը և գիւղին լուսարարը. ուրիշ մարդ չկար: Տանախրուհին զինի կը լեցնէր լուսարարին գաւաթին մէջ, որ կը պատրաստուէր ձուկէն շերտ մը ուտելու, զայլաձուկ (թուրնա) մը, որ իր սիրտկան կերակուրն էր:

Գալուստ, որ չէր ճաշած, վիզը երկարեց և սկըսաւ անյազաբար նայիլ այդ ախորժաբեր ուտելիքներուն: Եւ ահա՛ կը նշմարէ նաև հիանալի կարկանդակ մը ոսկեգոյն, որ վերապաշուած էր աղանդերի համար: Ի՛նչ խնջոյք:

Յանկարծ կը լսէ ձիու մը քայլերուն ձայնը: Տանը առջեւ կանգ կ'առնէ ձին, և վրայէն վար կ'իջնէ ագարակատէրը, գիւղացի կնոջ ամուսինը:

Աղնիւ մարդ մըն էր ան: Բայց որ մը, երբ տակաւին փողոցի աղայ մըն էր, աղուոր ձեռք մը կէրաւ լուսարարէ մը, որ զայն յանցաւոր կը նկատէր, եկեղեցիին զանգակը անժամանակ զարկած ըլլալուն համար:

Ձանգակը զարնողը ինքը չէր, իր մէկ ընկերն էր: Այն օրէն ի վեր, մեր աղարակապանը կատաղի

ատելութիւնն մը կը սնուցանէր բոլոր լուսարարներուն դէմ. կը բաւէր որ անոնցմէ մին տեսնէր՝ զայն րանալու համար:

Եթէ լուսարարը գացած էր «բարի իրիկուն» ըսելու, պատճառն այն էր որ զիտէր թէ տանէրը բացալայ էր: Գիւղացի կիներ, որ իր ամուսինին նախապաշարումները հունէր, այս գեղեցիկ խնջոյքը պատարաստած էր լուսարարին, փոխաբերելու համար այն ատելալու նայուածքները զոր ազարակապանը կ'ուզէր լուսարարին, ամէն անգամ որ անոր հանդիպէր:

Երբ ձիուն սաքինն ձայնը լսեցին և փեղկին ձեղքերէն ձանչցան ազարակապանը, սոսկացին, և գիւղացի կիներ թախանձեց լուսարարը՝ հոն գտնուող պարսպ մեծ սնաւակին մէջ մտնելու և պահուցանելու:

Լուսարարը սիրայօժար կատարեց անոր այս խնդրանքը: Գիտէր թէ ազնիւ ազարակապանը ակարութիւնն ունէր չի հանդուրժելու լուսարարի մը սեւքը:

Յետոյ, կիներ անմիջապէս փուռին մէջ պահեց կերակուրները, կարկանդակը և գինիին շիշը: Եթէ ամուսինը տեսնէր զանոնք, անշուշտ պիտի հարցնէր թէ ի՞նչ բանի համար է այս պատրաստութիւնը: Պէտք պիտի ըլլար ստել, և հաւանաբար չփոթէր ու ինքզինքը մասնէր:

— Ի՞նչ դժբախտութիւն, գոչեց Պալուստ, տանիքին վրայէն, երբ բոլոր այդ ախորժանամ կերակուրներէն աներեւութանալը տեսաւ:

— Հէ՛յ, ո՞վ կայ հոն, ըսաւ ազարակապանը, Պալուստ Գալուստին բացազանչութիւնը լսելով:

Գլուխը վերցուց և տեսաւ Պալուստը: Սա իրեն պատահածը պատմեց և թոյլատուութիւն խնդրեց տանիքին վրայ մտնելու:

— Շուտ վար իջի՛ր, տանս մէջ պիտի պառկիս, և յետոյ, անշուշտ, չպիտի մերժես մեզի հետ ձաշել:

Կիներ բռնազբոսի՛լ ծիծաղներով և ուրախութեան ցոյցերով ընդունեց իր ամուսինը: Վերստին սեղանին վրայ ծածկեց փոքր և մեծ պնակ մը լեցուն ապուր բերաւ: Ազարակապանը, որ չատ անօթի էր, սխալ ախորժակով ուտել: Պալուստ գէշ էր գտնէր ապուրը, բայց ցաւելով կը մտածէր հիւթեղ խորովածին, ձուկին և կարկանդակին վրայ, որոնց փուռին մէջ անհետանալը տեսած էր:

Սեղանին տակ դրած էր ձիուն մորթը պարուհի տակով, սաքերն ալ վրան: Այս ազուր կերակուրներէն և ո՛չ մէկը չի կարենալ ձաշակելու զայրոյթով՝ անհամբերութեան շարժում մը ըրաւ և ոտքովը ուժով մը զարկաւ պարկին: Պարկը, որ նոր չորցած էր, ճարճատիւն մը արձակեց:

— Բը՛ս, բը՛ս, ըսաւ Պալուստ Գալուստ այնպիսի ձեւով որ կարծես թէ մէկը լոցնել կ'ուզէր, բայց միեւնոյն ատեն սաքի նոր հարուած մըն ալ տուաւ պարկին, և աւելի զօրաւոր ճարճատիւն մը լսուեցաւ:

— Աս ի՞նչ է, ըսաւ գիւղացին. ի՞նչ սենիս պարկիդ մէջ:

— Կախարդ մըն է, պատասխանեց Պղտիկ Գալուստ: Իր լեզուով կը հասկցնէ ինծի թէ, պէտք է թողունք ապուրը և ուսինք խորովածը, ձուկը և կարկանդակը, զորոնք հմայքով մը բերել տուած և դժած է փռուին մէջ:

— Կատա՞կ կ'ընես, գոչեց ագարակապանը և ցաւիկեց բացաւ փռուին դուռը, և աչքերը խռորած մնաց այն համադամ և հիւթեղ կերակուրներուն առջեւ զորոնք իր կինը պաշած էր հոն, բայց ինքը կարծեց որ՝ կախարդի մը կողմէ բերուած է:

Ագարակապանուհին ալ զարմանալ ձեւացուց և գգուշացաւ դիտողութիւն ընելէ. բերաւ սեղանին վրայ դրաւ խորովածը, ձուկն և կարկանդակը, զորոնք ագարակապանը և իր հիւրը ճաշակեցին:

— Եւ ահա՛ Գալուստ կամաց մը վերստին ոտքի հարուած մը տուաւ պարկին. ճարճատիւնի ձայնը դարձեալ լսուեցաւ:

— Նորէն ի՞նչ կ'ըսէ կոր, հարցուց ագարակապանը:

— Կ'ըսէ թէ, պատասխանեց Պղտիկ Գալուստ, չուզեր որ ծարաւինք. միշտ հմայքով մը՝ օդին մէջէն բերել տուած է երեք չիշ հիանալի գինի, որ այս սենեակին մէջ անկիւն մը դրուած է:

Ագարակապանը փնտռելու ելաւ և արդարեւ գտաւ չիշերը, զորոնք խեղճ կինը սեղանին վրայ դրաւ ակամայ, խիցերը հանելով:

Երկու մարդիկը լեցուն գաւաթներով խմեցին ու խմեցին, և ագարակապանը խիստ ուրախացաւ:

— Ըսէ՛ նայիմ, հարցուց, քու կախարդը կըր՞նայ սատանան ալ կանչել: Այս ուրախութեան պահուստ, սչինչ աւելի պիտի զուարճացնէ գիտ քան Էհհեղգերուհին գէմքի ծամածուծ թիւնները:

— Այո՛, այո՛, պատասխանեց Գալուստ, իմ կախարդս ամէն ուղածս կ'ընէ: Շիտակ չէ՞ ըսածս, շարունակեց, ոտքովը հարուած մը տալով պարկին: Կը լսե՞ս, «այո՛» կ'ըսէ: Բայց կ'աւելցնէ թէ, սատանան ա՛յնքան տգեղ է որ, աղէկ պիտի ընէինք՝ զայն տեսնել չուզելով:

— Օ՛հ, ես չեմ վախնար այսօր, ըսաւ ագարակապանը: Որո՞ւ կրնաս նմանցնել սատանան:

— Ճիշդ ու ճիշդ լուսարարի մը կերպարանքն ունի:

— Ա՛հ, ըսաւ գիւղացին, ըսել է թէ սոսկալի կերպարանք մը ունի: Պէտք է գիտնաս որ ես կը սոսկամ լուսարարներէն: Գէ՛շ բան, սակայն որովհետեւ հիմա գիտեմ թէ գալիքը ճշմարիտ տիրացու մը չէ, այլ նոյն ինքն. սատանան իր սեւ կերպարանքովը, իր անքը այնքան անհաճոյ տպաւորութիւն մը չպիտի ընէ վրաս: Վերջին չիշն ալ պարպենք ուրեմն, աւելի քաջ ըլլալու համար: Ի՛նչ որ ալ ըլլայ, պատուիրէ՛ որ չառ չի մօտենայ ինծի:

— Տեսնե՛նք, որոշու՞մք հաստատ է, ըսաւ Պղտիկ Գալուստ, ուրեմն հարցնեմ կախարդիս:

Շարժեց պարկը և ակա՛նջ դրաւ ու մտիկ ըրաւ:

— Կ'ըսէ թէ կրնաք սա անկիւնը դրուած մեծ սնտուկը բանալ և մէջը տեսնել սատանան՝ կծկուած վիճակի մէջ: Բայց կափարիչը աղէկ բռնեցէք և շատ մի վերցնէք, որպէսզի չարածձին չի փախչի:

— Օ՛ն, յառա՛ջ, ըսաւ ագարակապանը. եկուր օգնէ ինձի՝ ամուր բռնելու կափարիչը:

Յառաջացան դէպի սնտուկը, որուն մէջ խեղճ տիրացուն կծկուած էր և վախէն կը դողդղար: Ագարակապանը քիչ մը վերցուց կափարիչը ու նայեցաւ:

— Ո՛ւհ, պռռաց դէպ ի ետեւ ցատկելով: Ես տեսած եմ այս ժանտաղէմ սատանան. մեր լուսարարն ինքն իսկ է միտով ու ոսկորով: Ա՛հ, ի՛նչ սոսկում:

Եւ իր սոսկումը փարատելու համար, ագարակապանը դաւաթ մըն ալ ուղեց խմել: Եւ որովհետեւ երեք շիշերը պարպուած էին, ներքնատունն իջաւ՝ շիշ մը գինի բերելու համար: Այսպէս բաւական ատեն բաժակները տրիկնեցին և շաղակրատեցին:

— Պէտք է որ, ըսաւ ագարակապանը, ինձի ծախես այս կախարչը: Ի՞նչ գին կ'ուզես: Ահաւասիկ գրիւ մը ոսկի կուտամ քեզի:

— Ո՛չ, չեմ կրնար, պատասխանեց Պղտիկ Գալուստ: Մտածէ՛ անգամ մը թէ ի՛նչ շահեր կրնամ ձեռք բերել այս կամարար կախարչին շնորհիւ որ ամէն ուզածս կ'ընէ:

— Բայց այս բարեկամութիւնը ըրէ՛ ինձի, ըսաւ գիւղացին: Եթէ չի տաս, սրտիս ցաւէն պիտի մեռնիմ:

— Լա՛ւ, թող այնպէս ըլլայ. քանի որ դուն ա՛յնքան բարի գտնուեցար ինձ հանդէպ և այս գիշերուան համար պառկելու տեղ մը տուիր ինձի, ես ալ այս գոհողութիւնը պիտի ընեմ: Բայց գրիւ լեփլեցուն պիտի ըլլայ ոսկիներով:

— Համաձայն ենք: Պէտք է նաեւ որ այս սընտուկը հեռոք տանիս. վայրկեան մը իսկ չեմ ուզեր տանս մէջ պահել զայն: Չենք գիտեր, կրնայ ըլլալ որ սատանան տեղաւորուած ըլլայ անոր մէջ:

Սակարկութիւնը վերջացած ըլլալով, Պղտիկ Գալուստ ուղեց որ կէս գիշերին մեկնի, վախնալով որ գիւղացին մի գուցէ փոխէ իր միտքը:

— Յանձնեց իր ապրանքը, այսինքն՝ պարկը և մէջի մօրթը, և ստացաւ գրիւ մը լեցուն գիւղեցիկ ոսկի:

Որպէսզի կարենայ սնտուկը տանիլ, գիւղացին սալլակ մըն ալ տուաւ անոր: Պղտիկ Գալուստ անոր վրայ բեռցուց իր դրամը և տիրացուն պարունակող սնտուկը: Բարեկամաբար իրարու ձեռք թօթուելէ յետոյ, Գալուստ մեկնեցաւ, բռնելով իր տան ճամբան:

Նորէն մեծ անտառէն անցաւ և հասաւ լայն և խորունկ գետի մը ափը, որուն հոսանքը այնքան արագ էր որ, ամենէն ճարպիկ լողացողներն իսկ դժուարաւ հոսանքն ի վեր կրնան ելլել: Այս գետին վրայ դեռ վերջերս նոր կամուրջ մը շինած էին: Պղտիկ Գալուստ, իր սալլակը յառաջ մղելով, սկսաւ կամուրջէն անցնիլ: Երբ մէջտեղը եկաւ, կեցաւ և

բարձր ձայնով ըստւ, որպէսզի տիրացուն իմանայ.

— Կը բաւէ ո՛րչափ որ քշեցի այս յիմար սըն-
տուկը. ա՛յնչափ ծանր է որ կարծես քար լեցուած
է մէջը: Ես հիմա ջուրը կը նետեմ վայն: Եթէ ջու-
րին երեսը մնայ, ահա առջեւէն անցած ատեն դուրս
կը հանեմ. եթէ գետին յատակը երթայ, կսրուստս
մեծ բան մը չպիտի ըլլայ:

Երկու ձեռքերով բռնեց սնտուկը և սկսաւ վեր-
ցընել, իրիւս թէ ուզէր կամուրջին բազրիքին վրայ
դնել վայն, և անկէ դանախիմ գետին մէջ:

— Ո՛հ, ո՛հ, գլխովի՛ւն, պստաց տիրացուն,
ձգէ՛ որ դուրս ելլեմ:

— Ու՛հ, ու՛հ, ըսաւ Պզտիկ Գալուստ, սաստիկ
վախցածի պէս: Սատանան մէջը մնացեր է: Ծիշդ
առոր համար պէտք է գետը նետեմ գինքը, որպէսզի
խեղդուի և աշխարհ ազատի ձեռքէն:

— Յանուն Աստուծոյ, ո՛հ, ո՛հ, սոսաւ տիրա-
ցուն: Գրիւ մը լեցուն սո՛լի պիտի տամ քեզի, եթէ
թոյլ տաս որ դուրս ելլեմ:

— Այն ատեն խնդիրը կը տարբերի, ըսաւ Գա-
լուստ, և սնտուկը բացաւ:

Տիրացուն, թէև ձգակտոր եղած, դուրս խոյա-
ցաւ, և սնտուկն առնելով գետը նետեց, սփոփանքի
խոր հառաչ մը արձակելով: Յետոյ իր տունը տա-
րաւ Գալուստը և անոր տուաւ գրիւ մը լեցուն սո-
կի: Գալուստ այս դրամն ալ սոյլին մէջ դրաւ միւս
դրամներուն քով, և իր տունը վերադարձաւ:

— Ինչքէս մաքէս չէր անցներ թէ իմ ձիւս ա՛յս
քան դրամ պիտի չաշեցնէ ինձի, ըսաւ ինքնիրեն, և
խկոյն դետինը դիզեց իր շահած բոլոր այս հնչուն
գեղեցիկ դրամները: Մեծ Գալուստ ի՛նչպէս պիտի
որանեզի, երբ իմանայ թէ, ինձի գրիւնք բնել կար-
ծած ատենը, բնդնակառակը, իրեն կը պարտիմ հարըս-
տութիւնս: Եւ սակայն չեմ ուզեր գործն ուղղակի
պատմել, այլ հնարքով մը պիտի հասկցնեմ իրեն:

Տղայ մը դրկեց Մեծ Գալուստին տունը, գրիւ
մը փոխ ուղերու համար:

— Չափելիք ի՞նչ կրնայ ունենալ, ըսաւ ինք-
նիրեն Մեծ Գալուստ: Եւ ձիւթով ծեփեց գրիւին
յատակը, որպէսզի չափուելիք բանէն մաս մը հոն
փակած մնայ:

Եւ արդարեւ, երբ ետ բերին գրիւը, անոր յա-
տակը դաւաւ երեք կսոր փայլուն սոկի:

— Աս ի՞նչ է, ըսաւ Մեծ Գալուստ, և խկոյն
վազեց դնաց Պզտիկ Գալուստին տունը: Գրիւ մը
լեցնելու բաւական ա՛յսչափ դրամը ի՞նչպէս ձեռք
ձգեցիր դուն, հարցուց անոր:

Օ՛հ, երէկ իրիկուն քաղաքին մէջ ձիուս մօրթը
ծախեցի և այսչափ դրամ տուին ինձի: Մորթերուն
գինը ա՛յնքան բարձրացած է որ, մինչեւ հիմա չէր
տեսնուած:

— Ի՛նչ շահաւոր գործ մը ընել տուի քեզի,
ըսաւ Մեծ Գալուստ:

Անմիջապէս տուն վերադարձաւ, կացին մը

առաւ և իր չորս ձիերը սպաննելով՝ անոնց մօրթերը շաղկեց ու քաղաք մեկնեցաւ:

— Մո'րթ ունիմ, մո'րթ, ո՞վ կ'ուզէ մօրթ գնել, կը պոռար փողոցներուն մէջ:

Դանորդները և մուճակագործները հասան ու գինը հարցուցին:

— Ամէն մէկուն համար գրիւ մը լեցուն ոսկի կ'ուզեմ, պատասխանեց Մեծ Գալուստ:

— Կը ծաղրե՞ս մնզ թէ խենթ ես, պոռացին. կը կարծես թէ հոս գրիւով կուտանք դրամը:

Աւելի հեռու գնաց, միշտ աւելի ուժով պոռալով.

— Մո'րթ ունիմ, մո'րթ, մօրթ ուզող կա՞յ:

Ուրիշ մարդիկ եկան գնելու համար: Ամէն հարցնողին գրիւ մը լեցուն ոսկի կ'առաջարկէր՝ իւրաքանչիւր մօրթի համար:

Շուտով ամբողջ քաղաքին մէջ սկսան խօսիլ այս խեղկատակին վրայ, որ մէկ ձիու համար տան մը արժէքին չափ դրամ կը պահանջէր: Զմեղ կը ծաղրէ, կ'ըսէին ամէնքը: Մուճակագործներն իրենց կօշկակալները, իսկ դանորդները իրենց գազնոցները առին, ու վրան թափեցան և աղաւոր մը ափեցին:

— Մո'րթ ունիմ, մո'րթ, կը պոռային իրենց կարգին զինքը ծաղրելու համար: Պիտի դանենք քու մօրթդ, որպէսզի միւսներուն հետ զայն ալ ծախես. գեղեցիկ ու շիկակարմիր մարդկենի (սախիբան) մը պիտի ըլլայ:

Եւ արդարեւ, արիւնը կը հոսէր՝ ընդունած կատաղի հարուածներէն: Սրունքներուն բոլոր ուժով

վը սկսաւ փախչիլ և խուրտուխաշ ու մօրթը կապուտացած վիճակի մէջ քաղաք հասաւ:

— Լա՛ւ, ըսաւ, երբ տուն մտաւ. այս գործը սուղի պիտի նստի Պղտիկ Գալուստին, պիտի սպաննեմ զինքը:

Արդ, այս միեւնոյն օրը Պղտիկ Գալուստին մեծ մայրը մեռած էր: Թէեւ մեծ մայրը իր վրայ չէր գուրգուրար, միշտ կը յանդիմանէր զինքը, այսու հանդերձ ինքը շատ ցաւեցաւ մեռնելուն համար, և ծերունիին մարմինը վերցնելով՝ դրաւ իր անկողինին վրայ զոր կանխաւ տաքցուց ջեռակով մը. կը մտածէր թէ թիբեւս թմրած է և տաքը պիտի կենդանացնէ զինքը: Վառարանը վառեց՝ սենեակը տաքցնելու համար, և զիչերը անցնելու համար՝ ինքն ալ նստաւ անկիւն մը դրուած թիկնաթոռի մը վրայ:

Բայց մէյ մըն ալ տեսնեա՝ կէս զիչերին դուռը բացուեցաւ և Մեծ Գալուստ՝ ձեռքը կացին մը՝ ներս մտաւ: Ան զիտէր թէ սենեակին ո՞ր կողմն է Պղտիկ Գալուստին անկողինը: Ոտքերուն ծայրին վրայ կախելով դէպ ի այն կողմը ուղղուեցաւ և իր կացինով սոսկալի հարուած մը իջեցուց մեռած կնոջ գլխուն ու ձեղքեց զայն:

— Հիմա՛ եղաւ ըլլալիքը, ըսաւ. ա՛լ այսուհետեւ զիս չպիտի ծաղրես:

Եւ ուրախ տուն վերադարձաւ:

— Ի՛նչ գէշ նկարագիր ունի այս Մեծ Գալուստը, ըսաւ ինքնիրեն Պղտիկ Գալուստ, որ տեղէն չէր

շարժած եւ ըստ մը չէր արտասանած: Կ'ուզէր զիս սպաննել, և եթէ մեծ մայրս մեռած չըլլար, զիս սպաննած պիտի ըլլար:

Ճարտարօրէն չակեց մեծ մօրը զլուխը, և վերքը ծածկեց երիզաւոր գդակով մը: Մեռած կնոջ հագցուց իր կիրակնօրեայ հագուստները: Յետոյ գնաց իր դրացիէն ձի մը փոխ առաւ և լծեց իր ճլօթին (վրան ծածկուած սալակ), մէջը դրաւ ծեր կնոջ մարմինը և նստաւ նստարանին վրայ ու մեկնեցաւ դէպ ի քաղաք, ուր հասաւ արեւածագին և մեծ պանդոկի մը առջեւ կեցաւ, զովացուցիչ հեղուկ մը խմելու համար:

Պանդոկապետը շատ հարուստ և պատուական մարդ մըն էր, բայց սոսկալի պակասութիւն մը ունէր. շատ բարկացած էր. ոչինչ պատճառով մը ա'յն պէս կը բարբառէր ու կարծես վառօդ և բորակ եղած ըլլար:

Արդէն անկողնէն ելած և դրանը տեմին վրայ կանգնած էր:

— Բարի լո՛յս, ըսաւ Պալուստին. շատ կանուխ դուրս ելիք էք:

— Այո՛, պատասխանեց միւսը: Մեծ մօրս հետ քաղաք կուգամ գնումներ ընելու: Բայց չուզեր կառքէն իջնել, շատ յամառ է: Սակայն, եթէ հաճիք գաւաթ մը մեղրաջուր բերել իրեն, կը յուսամ որ սիրով ընդունի զայն: Բայց պէտք է որ ձեր ամենէն զօրաւոր ձայնովը խօսիք հետը, որովհետեւ լաւ չի լսեր:

— Օ՛հ, չպիտի մերժէ իմ մեղրաջուրս, որուն համբաւը շատ հեռուները տարածուած է, ըսաւ պանդոկապետը:

Եւ մինչ Պալուստին արաչ կը մանէր, պանդոկապետը գնաց լաւագոյն տակառէն մեծ գաւաթ մը լեցնել, և զայն տարաւ մեռած ծեր կնոջ, զոր նստած կը տեսնէր կառքին մէջ:

— Ահա՛ գաւաթ մը մեղրաջուր զոր թողդ զըրկեց քեզի, պոռաց պանդոկապետը:

Պատասխան չկայ. մեռելը չի շարժեցաւ:

— Չէ՞ք լսեր, կրկնեց պանդոկապետը աւելի բարձրացնելով ձայնը ա'յն աստիճան որ ապակիները շարժեցան: Թողդ քեզի կը զրկէ գաւաթ մը մեղրաջուր. կեանքիդ մէջ ասկէ աղէկը չես խմած, կը յուսամ:

Մի քանի անգամ կրկնեց ի վերջոյ, արիւնը գլուխը ցատկեց, տեսնելով որ իր մեղրաջուրը — որով հպարտ կը զգար ինքզինքը —, կ'արհամարհուի իր զայրոյթին մէջ, գաւաթը նետեց ծերունի կնոջ գլխուն, որ հարուածին ուժգնութեան տակ՝ մէկ կողմ ինկաւ:

Պալուստին Գալուստ, որ պատուհանին ետեւ դաւանակալ կը դիտէր, դուրս խոյացաւ, եւ պանդոկապետին օձիքին կառչելով,

— Անդգամ, պոռաց, մեծ մայրս սպաննեցիր. ճակտին վրայ քու բացած սա ձեղքին նայէ՛:

— Ի՛նչ դժբախտութիւն, ըսաւ պանդոկապետը,

յուսաւհատութենէն ձեռքերը դալարելով: Ահա թէ ի՛նչ է բարկասիրտ և անխոհմ ըլլալուն հետեւանքը: Ինձ մօտիկ ըրէ՛, իմ սիրելի Պզտիկ Գալուստ, զիս ոտտիկանուածեան մի՛ յանձնել, քեզի գրիւ մը լեցուն ոսկի պիտի տամ, մեծ մայրդ ալ թաղել պիտի տամ այնպիսի հանդիսաւոր կերպով, ինչպէս որ պիտի ընէի, եթէ ի՛մ մեծ մայրս ըլլար: Բայց բնաւ բառ մը չպիտի խօսիս այս եղածին վրայ: Հակառակ պարագային, դատարանը վիզս կտրել պիտի սայ. ասկէ ալ աւելի անհաճոյ բան չկրնար ըլլալ:

Պզտիկ Գալուստ ընդունեց սակարկութիւնը. գրիւ մը լեցուն փայլուն ոսկիներն առաւ, և իր մեծ մայրը հանդիսաւոր կերպով թաղել տուաւ:

Երբ իր գանձին հետ տուն վերադարձաւ, նորէն աղայ մը զրկեց Մեծ Գալուստին տունը, և գրիւ մը փոխ ուզեց:

— Ի՛նչ կատակ է այս, ըսաւ ինքնիրեն Մեծ Գալուստ. միթէ իմ այս ձեռքերովս չի սպաննեցի՞ զինքը. պիտի երթամ աչքովս տեսնելու թէ ի՛նչ կը նշանակէ այս:

Եւ գրիւը առնելով՝ վազեց զնաց Պզտիկ Գալուստին տունը: Բերանաբաց և աչքերը խոլոր մոլոր բացած մնաց, երբ տեսաւ որ Պզտիկ Գալուստը իր բոլոր գանձը պարպած՝ և միակ դէզ մը կազմած էր, և ձեռքը մէջը խօթած՝ մեծ ուրախութեամբ կը խառնէր:

— Կը գարմանաս կոր, այնպէս չէ՞, զիս ողջ

առողջ տեսնելով, ըսաւ Պզտիկ Գալուստ. բայց սխալեցար և մեծ մայրս սպաննեցիր: Մարմինը ծախեցի բժիշկի մը, որ գրիւ մը լեցուն ոսկի տուաւ ինծի:

— Շատ մեծ գին է, ըսաւ Մեծ Գալուստ, և դէպի տուն վազեց: Տապար մը առաւ և մէկ հարուածով սպաննեց իր խեղճ մեծ մայրը: Մարմինը դրաւ կռքի մը վրայ և քաղաք զնաց, որպէսզի իրեն ծանօթ մէկ դեղագործը գտնէ և հարցնէ թէ արդեօք դիակ գնել ուզող բժիշկ մը կը ճանչնա՞յ:

— Դիա՞կ մը, գոչեց գեղագործը. ուրկէ՞ գտար այս դիակը և ի՛նչ իրաւունքով կը ծախես դայն:

— Ո՛հ, իմ է ասիկա, պատասխանեց Մեծ Գալուստ. մեծ մօրս մարմինն է: Սպաննեցի դայն, որովհետեւ այս աշխարհէն, այլեւս հաճոյք մը չէր զգար խեղճ կինը. հարկաւ գրիւ մը լեցուն ոսկի կուտան ինծի ասոր փոխարէն:

— Ողորմած Տէ՛ր, այս ի՛նչ գարշելի բարբառնջանք է որ կ'ընես ինծի: Զըլլայ որ ինծի ըսածդ ուրիշին ալ ըսես. գլուխդ վրայ կու տաս:

Եւ աւելցուց թէ, իր մեծ մայրն ալ շատ հիւանդ էր և զգուած իր կեանքէն՝ սակայն ինքը մաքէն չէր անցուցած այսպիսի սոսկալի սպանութիւն մը գործել: Արդարութիւնը՝ եթէ իմանար՝ մահուամբ պիտի պատժէր զինքը:

Սոսկումը բռնեց Մեծ Գալուստը: Ինքզինքը դուրս նետեց, առանց մնաք բարով ըսելու. կռքին վրայ ցատկեց, ձիերը մարտկեց և վազն ի վազ իր

սուռնը դարձաւ: Դեղագործը կարծեց որ մարդը խենթեցած է, և թէ ինքը չէ բրած այդ սպանութիւնը որով կը պարծենար, և թողուց որ մեկնի՝ առանց ստիկանութեան իմաց տալու:

— Այս գործը քեզի շատ սուղի պիտի նստի, կատաղութեամբ կը արտաբար Մեծ Գալուստ ամբողջ ճամբու ընթացքին. այս գործը քեզի սուղի պիտի նստի:

Երբ սուռն հասաւ, խոշոր պարկ մը առաւ և շխտակ Պզտիկ Գալուստին սուռնը դնաց:

— Ա՛հ, այս անգամ ձեռքէս չպիտի ազատիս, պոռաց: Զիս անգամ մըն ալ ծուղակը ձգեցիր: Դուռն ինձ սպաննել տուի՞ր գեղեցիկ ձիերս, յետոյ մեծ մայրըս որ միշտ ա՛յնչափ բարի եղած էր ինծի հանդէպ: Տխմարութեանս վրայ շատ խնդացած ըլլալու ես: Բայց հիմա կարգը իմս է, որ ես ալ քու վրադ խընդամ: Ա՛լ չպիտի կրնաս ասկէց վերջ քթիս խնդալ, ատոր վստահ եղիր:

Բռնեց Պզտիկ Գալուստին մէջքէն, և որովհետեւ ինքը անկէ շատ աւելի ուժով էր, զիւրաւ պարկին մէջ խօթեց և անոր բերանը չուանով պինդ կապեց: Յետոյ կռակը առաւ պարկը և ըսաւ.

— Ահա՛ ըլլալիքը, բարեկամս. հիմա քեզի պիտի տանիմ գետը նետելու:

Սակայն ճամբան երկար էր և իր բերը՝ ծանր: Երբ եկեղեցիին առջևէն կ'անցնէր, երգհանը կը թնդար և շատ գեղեցիկ երգեր կը լսուէին: Մեծ

Գալուստ գետին դրաւ պարկը, եկեղեցիին պատին կռթնցուց և ինքը ներս մտաւ, օրհնեալ մը մտիկ ընելու, և Աստուծոյ ներողութիւն խնդրելու՝ իր մեծ մայրը սպաննելուն համար: Մտածեց որ Պզտիկ Գալուստ շատ լաւ կապուած էր պարկին մէջ, ու չէր կրնար փախչիլ, և վրայ մարդ չպիտի գար, քանի որ ժամերգութիւնը շատոնց սկսած էր:

— Է՛, է՛, կը հառաչէր Պզտիկ Գալուստ իր բանտին մէջ, և կը զալարուէր ու ինքն իր վրայ կը դառնար, բայց ի զո՛ւր. չէր կրնար պարկին կապը քակել:

Վրայ եկաւ ծերունի հովիւ մը, ձիւնի պէս ճերմակ մազերով: Զեռքը մեծ ցուպ մը բռնած էր և կ'առաջնորդէր եզներու ու կովերու մեծ հօտ մը: Կենդանիներէն մին՝ խոտը ճարակած ժամանակ՝ պարկին դպաւ և զայն տապալեց:

— Ա՛յ, ա՛յ, պոռաց Պզտիկ Գալուստ, իր թռքերուն բոլոր ուժովը, հաստ պարկին մէջէն լսելու ըլլալու համար: Տակաւին շատ երիտասարդ ըլլալուն, չեմ ուզեր արքայութիւն երթալ:

— Իսկ ես, խեղճ աղայ, ըստ հովիւը, ա՛յնքան ծեր եմ որ այլեւս չեմ կրնար ճամբայ ելլիլ՝ երկընքի արքայութիւնը երթալու համար:

— Ի՛նչ երջանկութիւն, ըստ բարի հովիւը և կապը քակեց:

Պզտիկ Գալուստ մէկ հաստով զո՛ւրս եկաւ:

— Բայց դուք իմ հօտին վրայ պիտի հսկես և լաւ պիտի խնամես այս բարի անասունները:

— Անհոգ եղիր, ըսաւ Պզտիկ Գալուստ, և երբ ծերունին պարկը մտաւ, Գալուստ աղէկ մը կապեց անոր բերանը, և շուտով հեռացաւ եղներուն և կովերուն հետ:

Գիշ յետոյ Մեծ Գալուստ եկեղեցիէն դուրս ելաւ և կոնակն առաւ պարկը, որ առաջուրնէ աւելի թեթեւ երեցաւ իրեն: Արդարեւ հովիւը, նիհար և չորուկ, Պզտիկ Գալուստին ծանրութեան հազիւ կէսը կը կշռէր:

— Ահա՛, ըսաւ անմիտն Մեծ Գալուստ, աղօթք ընելու և օրհներգ մը երգելու օգուտը: Աստուած զիս վարձատրեց և բնօր թեթեւցուց:

Կամուրջ հասաւ և իր պարկը՝ հովիւին հետ միասին՝ գետը նետեց, ուժգին պտտալով:

— Գնա՛ խորը, հիմա այլեւս չպիտի կրնաս քթիս խնդալ:

Եւ ուրախ գուարթ տանը ճամբան բռնեց: Բայց բաւական մը երթալէ յետոյ, այն տեղն ուր ճամբան երկուքի կը բաժնուի, ահա՛ յանկարծ տեսաւ Պզտիկ Գալուստը, որ իր առջեւէն հօտը կը քշէր:

— Զարմանալի՛ բան, պոռաց, բայց քիչ մը առաջ գետը չի նետեցի՞ քեզի:

— Այո՛, այո՛, պատասխանեց Պզտիկ Գալուստ. հազիւ կէս ժամ կայ զիս գետը նետելով:

— Եւ ահա՛ գետէն դուրս ելեր ես այս աղուծր անասուններով:

— Աստեք ընդծովեայ երկիրներու կենդանիներ են, ըսաւ Պզտիկ Գալուստ: Ամբողջ եղելութիւնը պիտի պատմեմ քեզի. բայց սո՛րենէն առաջ քեզի շնորհակալութիւնս կը յայտնեմ՝ զիս գետը նետելուդ համար: Քեզի կը պարտիմ այս հիմալուսան հարստութիւնս: Արդ, այն պարկին մէջ ուր զիս թխմեցիր, հանգիստ չէի, և երբ գետն ի վար նետեցիր զիս, հովը տկանջներու մէջ կը սուլէր և ես շատ կը վախնայի: Անմիջապէս գետին յառաւիժ իջայ, սակայն առանց վնասուելու, թանձր և փափուկ խառն գորգի մը վրայ, ինկայ: Պարկը անմիջապէս բացուեցաւ և զգացի որ ձեռքէս բռնեց բոլորովին սպիտակ հագուած զմայլելի դեռտտի աղջիկ մը, որ իր կախուած երկայն մազերուն վրայ դալարիքէ պսակ մ'ունէր:

«Դո՛ւն ես, իմ բարի Պզտիկ Գալուստ», ըսաւ ինձ. շատ աղէկ ըրիր որ եկար մեր մէջը բնակելու: Ահա՛ քեզի քանի մը եղ և քանի մը կով՝ հոս տեղաւորուելու համար: Ընամբան վրայ քիչ մը աւելի հեռուն, աւելի մեծ հօտ մը պիտի գտնես: Գնա՛ տէր եղիւր այդ հօտին. քուկդ է ան:»

— Այն ատեն, շարունակեց Պզտիկ Գալուստ, տեսայ որ գետը ընդծովեայ բնակչութեան համար ճամբայ մըն էր, ուրկէ՛ կ'երթցուէր երկիրներու ներսերը: Ի՛նչ գեղեցիկ երկիր, ա՛յնտեղ: Ամէն տեղ հիւսնալի ծաղիկներ՝ ամենասիրուն գոյներով, և մա-

մուռ մը և խոտ ա՛յնչափ նուրբ ու փափուկ: Մեր չորս բոլորէն անդադար կ'անցնէին հայելացոյ թեփերով սիրուն ձուկեր: Եւ ո՛րչափ քաղցրաբարոյ և հաճելի են բոլոր այս ընդծովեայ կիներն ու այրերը:

— Ուրեմն, ընդմիջեց Մեծ Գալուստ, քանի որ այդ տեղն ա՛յնքան լաւ և ա՛յնքան գեղեցիկ է, ինչո՞ւ համար ցամաք ելար: Եթէ ես ըլլայի, յաւիտեան հոն կը մնայի:

— Այո՛, բայց պատճառը հիմա պիտի ըսեմ քեզի, ըսաւ Պզտիկ Գալուստ, ասիկա հնարք մըն է իմ կողմէս: Այն մանկամարդ կիներն ըսաւ թէ, ինձ յատկացուած հօտը պիտի գտնեմ ճամբուն վրայ աւելի ցած տեղ մը: Ծամբայ ըսածը՝ գետին յատակը, փոսն է: Այդ ճամբան շատ դարձուածքներ ունի դէպի աջ և ձախ: Ծամբան կարճեցնելու համար, ջուրէն դուրս ելայ և դաշտերուն մէջէն ճամբան պիտի կտրեմ՝ մինչեւ ինձ համար նշանակուած տեղը. այս կերպով գոնէ կէս մղոն ճամբայ պիտի չահիմ. յետոյ նորէն ջուրը պիտի մտնեմ, և անգամ մը որ հօտիս գլուխը ըլլամ, այլ եւս ցամաքի վրայ չաւ քիչ անգամ պիտի տեսնես զիս:

— Ի՛նչ բաղդաւոր մարդ ես, ըսաւ Պզտիկ Գալուստ: Ամէն գործդ յաջող կ'երթայ: Կը կարծե՞ս թէ, եթէ ես ալ գետին յատակը երթամ, մանկամարդ կիներ ինձի ալ պիտի տայ քեզի տուածին պէս գեղեցիկ կենդանիներ:

— Ատոր բնաւ տարակոյս չկայ, պատասխանեց

Պզտիկ Գալուստ: Այս ջրայինները շատ կը սիրեն մարդոց ընկերութիւնը: Ուրեմն կ'ուզե՞ս որ ես ալ քեզի գետը նետեմ, բայց դուն շատ ծանր ես և մինչեւ գետը չեմ կրնար տանիլ զքեզ: Դուն քալելով եկուր մինչեւ հոն. այնտեղ պարկին մէջ ինքնիրենդ պիտի մտնես, և զքեզ գետն ի վար պիտի նետեմ ամենամեծ հաճոյքով, քանի որ քեզի ծառայութիւն մը մատուցած պիտի ըլլամ այս կերպով:

— Որչա՛փ շնորհակալ պիտի ըլլամ քեզի: Ինձի նայէ, եթէ հո՛ն անասուններու զեղեցիկ հօտ մը տան ինձի, սիրով քեզի պիտի ներեմ ինձ խաղացած բոլոր չարածճի խաղերդ. եթէ ո՛չ, վա՛յ քեզի, անանկ ծեծ մը պիտի քաչեմ քեզի, որուն տակ հոգիդ պիտի աւանդես:

— Մի՛ր ըլլար աւելի գէշ քան ո՛րչափ ես: Վստահ չի՛ր որ հիանալի ընդունելութիւն պիտի ընեն քեզի: Ծուռով գետին եզերքը հօսան: Կովերը և եզները, սրոնք ծարուած էին, շտապով գետափը վազեցին՝ ջուր խմելու համար:

— Կը տեսնե՞ս, ըսաւ Պզտիկ Գալուստ, այս անասունները ի՛նչպէս կ'աճապարեն ջուրին տակը մտնելու, հոն ճարակելու համար գետին յատակի պատուական խոտը:

— Է՛յ, շատ խօսեցանք, ըսաւ Մեծ Գալուստ, օգնէ՛ ինձի որ պարկին մէջ մտնեմ:

Եւ, Պզտիկ Գալուստին օգնութեամբ մտաւ այն պարկին մէջ, որ ծերունի հովիւին հնոտիները կը

պարունակէր և որ կը զանուէր եղներէն մէկուն
կռնակը:

— Մէջը քար մըն ալ դի'ր, ըսաւ Մեծ Գալուստ,
որպէս զի շուտ երթամ գետին յատակը:

— Շատ կարեւոր է այդ, պատասխանեց Պղտիկ
Գալուստ:

Սակայն անոր մեծ հաճոյք պատճառելու համար,
պարկին մէջ թխմեց նաև իր զտած քարերէն ամե-
նէն մեծը. յետոյ պարկին բերանը պինդ մը կապեց
և գլորեց կամուրջէն վար:

Բաղադրա՛ւ, և ահա՛ Մեծ Գալուստ գետին յա-
տակը իջաւ:

Ու այլևս զուրս չ'իլաւ գետէն, ըսելու համար
թէ արդեօք ընդծովեայ մանկամարդ կիներ իրեն ալ
նուիրած էր անասուններու գեղեցիկ հօտ մը, և
Պղտիկ Գալուստ, որ այս մասին սարակոյսներ ունէր,
տեղեկութիւն քաղելու համար ջուրին տակ չ'իջաւ
ընաւ: Եղներն ու կովերը իր տունը տարաւ, և իր
երեք զրիւ տտիներով՝ եղաւ գիւղին ամենէն նշա-
նաւոր մարդը:

Վ Ե Ր Ջ

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0390086

1662

ԱՊՍՊՐԱՆՔՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵԼ՝

Agop Marachlian

8, rue Emile de Laveleye

Plovdiv—Bulgarie

ԳԻՆ՝

Պուլկարիա 4 լեվա

Արտասահման 1 1/2 ֆրանս. ֆր.

Печатница „ТОМАСЪ“ — „Хр. Дюкмеджиевъ“ 30
Пловдивъ